

ЗАТВЕРДЖЕНО
 Директор ЗПО «ДПТК»
 Олександр СТРИЛЕЦЬ
 « 28 » серпня 2026 р.
ПОГОДЖЕНО
 Заступник директора ЗПО «ДПТК»
 Сергій ГОРДІЄНКО
 « 28 » серпня 2026 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ОСНОВИ ФІЛОСОФСЬКИХ ЗНАНЬ»

Рівень освіти: Фахова передвища освіта (ОПС «Фаховий молодший бакалавр»)

Спеціальність: J8 Автомобільний транспорт

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Детальна характеристика дисципліни
Кількість кредитів ЄКТС	3 кредитів
Загальна кількість годин	90 годин
Рік підготовки (курс)	I курс
Семестри викладання	2 семестр
Аудиторні години (лекції)	28 годин (2 семестр: 28 год.)
Аудиторні години (семінарські)	28 годин (2 семестр: 28 год.)
Самостійна робота слухача (СРС)	34 годин (2 семестр: 34 год.)
Підготовка до проходження контрольних заходів (аудиторна підготовка до проведення екзамену)	-
Форма підсумкового контролю	Диференційний залік (2 семестр)

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Мета: Формування у здобувачів фахової передвищої освіти світоглядно-аналітичної бази для розуміння сучасних цивілізаційних процесів, розвитку критичного мислення, професійної етики та психологічної стійкості майбутнього фахівця з автомобільного транспорту.

Спеціальна мета (адаптаційна): Використання філософського інструментарію (логотерапія, стоїцизм, екзистенціалізм) для смислоутворення, м'якої соціалізації та психологічної підтримки дорослих слухачів, ветеранів, учасників бойових дій та осіб, постраждалих від наслідків війни, у процесі оволодіння фахом з обслуговування та ремонту автомобілів.

Основні завдання:

- Опанування базового категоріального апарату філософії для цілісного осмислення реальності, закономірностей розвитку природи і суспільства, а також ролі транспортних технологій у сучасному світі.
- Аналіз соціальних, екологічних та етичних наслідків технологічного прогресу в галузі автомобільного транспорту (зокрема, вплив інформаційно-комунікаційних технологій, комп'ютерної діагностики, електронних та мікропроцесорних систем керування автомобілів на розвиток суспільства).
- Формування навичок розпізнавання інформаційних маніпуляцій, ПІСО та когнітивних упереджень в епоху постправди, що є критично необхідним для об'єктивного аналізу технічної інформації та фактчекінгу.
- Розвиток професійної етики фахівця з автомобільного транспорту: осмислення меж персональної та соціальної відповідальності за якість діагностування, технічного обслуговування та ремонту транспортних засобів, від яких безпосередньо залежить безпека дорожнього руху та життя людей.

- Формування екологічної свідомості фахівця, орієнтованої на принципи сталого розвитку: етичне обґрунтування раціонального використання експлуатаційних матеріалів, економії палива та правильної утилізації відходів автосервісу.
- Формування громадянської свідомості, заснованої на європейських цінностях, повазі до прав і свобод людини, верховенстві права та вільному демократичному суспільстві.
- Розвиток навичок ведення аргументованої дискусії, етичної комунікації та культури діалогу в інклюзивному робочому колективі (на станціях технічного обслуговування, автотранспортних підприємствах), де спільно працюють представники молоді та особи з бойовим досвідом.
- Сприяння психологічній реабілітації та розвитку резильєнтності через філософську рефлексію життєвого досвіду (застосування принципів стоїцизму та логотерапії) для збереження ментального здоров'я та здатності до адаптації в кризових ситуаціях.

3. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

3.1. Нормативні документи, на основі яких розроблена програма:

1. Закон України «Про фахову передвищу освіту».
2. Закон України «Про освіту».
3. Положення про організацію освітнього процесу в ЗПО «ДПТК».
4. Стандарт фахової передвищої освіти, затверджений наказом Міністерства освіти і науки України від 27.01.2023 №82 «Про затвердження стандарту фахової передвищої освіти зі спеціальності 274 Автомобільний транспорт галузі знань 27 Транспорт освітньо-професійного ступеня «фаховий молодший бакалавр» та введений в дію з 2023/2024 навчального року.
5. Розпорядження КМУ № 366-р від 14.04.2021 р «Про схвалення Національної стратегії із створення безбар'єрного простору в Україні на період до 2030 року».

3.2. Вимоги до кандидатів на підготовку

Освітній рівень: Наявність повної загальної середньої освіти або диплома кваліфікованого робітника.

Категорія слухачів: особи віком 18-22 роки та ветерани та учасники бойових дій.

Спеціальні вимоги: Готовність до діалогу, повага до мультикультурного та інклюзивного середовища коледжу.

3.3. Етапи підготовки Підготовка здійснюється протягом одного навчального семестру і поділяється на такі етапи:

- **Етап 1 (2 семестр): Історико-світоглядний (Модулі 1-2).** Вивчення історії ідей, формування навичок критичного мислення та логіки (гносеологія).
- **Етап II (2 семестр): Соціально-етичний (Модулі 3-4).** Осмислення місця людини в суспільстві, філософія техніки, професійна етика фахівця автомобільного транспорту, екзистенціальні питання.

Завершуються етапи складанням підсумкового контролю: екзамену (для здобувачів на основі повної загальної середньої освіти) або диференційованого заліку (для здобувачів на основі рівня «кваліфікований робітник»).

3.4. Кваліфікаційні вимоги до здобувачів освіти, які пройшли підготовку з дисципліни

Успішне проходження підготовки з дисципліни передбачає, що здобувач освіти здобув необхідний рівень світоглядної, етичної та комунікативної зрілості, яка доповнює його технічні навички і є обов'язковою для виконання професійних обов'язків фахівця з автомобільного транспорту.

Здобувач освіти (слухач) повинен ЗНАТИ:

- Ключові етапи розвитку філософської думки та розуміти їхній вплив на еволюцію науки, техніки і формування сучасної інформаційної епохи.
- Основи теорії пізнання (гносеології), правила формальної логіки та критерії істини, необхідні для об'єктивного аналізу інформації, роботи з технічною літературою та базами даних.
- Сутність феномену техніки, філософські аспекти концепції «запланованого старіння» автотранспортних засобів та основи екологічної етики (зокрема, проблематику раціонального використання експлуатаційних матеріалів та екологічної безпеки).

- Етичні стандарти професійної діяльності фахівця автомобільного транспорту: межі відповідальності під час експлуатації, діагностування, технічного обслуговування та ремонту об'єктів транспорту.

Здобувач освіти (слухач) повинен ВМІТИ:

- Застосовувати навички критичного мислення для фактчекінгу, виявлення когнітивних упереджень та протидії логічним маніпуляціям (ІПСО) у медіапросторі та професійному середовищі.
- Аналізувати та самостійно розв'язувати професійно-етичні дилеми (наприклад, знаходити баланс між вимогами клієнта/керівництва щодо здешевлення ремонту та дотриманням суворих стандартів безпеки дорожнього руху).
- Вести аргументовану дискусію, чітко формулювати власну думку та толерантно сприймати альтернативні погляди в інтегрованих колективах автотранспортних підприємств та сервісних центрів (де спільно працюють представники молоді та особи з бойовим чи травматичним досвідом).
- Застосовувати методи саморефлексії (на базі принципів стоїцизму чи логотерапії) для збереження стресостійкості та ментального здоров'я в кризових виробничих чи життєвих ситуаціях.

Здобувач освіти (слухач) повинен ВОЛОДІТИ (сформовані світоглядні компетентності):

- **Комунікативною емпатією:** здатністю до етичного, безбар'єрного спілкування, що базується на принципах trauma-informed підходу, з безумовною повагою до психологічних кордонів і досвіду колег та замовників послуг автосервісу.
- **Професійною відповідальністю:** глибоким усвідомленням соціальних, екологічних та безпекових наслідків своїх рішень під час здійснення технологічних та організаційних робіт у сфері ремонту автомобілів.
- **Світоглядною гнучкістю:** готовністю до навчання впродовж життя, розвитку soft skills та здатності адаптуватися до стрімких змін у сфері автомобільного транспорту, зокрема впровадження електронних та комп'ютерних технологій діагностики.

4. КОМПЕТЕНТНОСТІ ТА ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Вивчення дисципліни «Основи філософських знань» у ЗПО «ДПТК» спрямоване на формування у здобувачів освіти світоглядної, громадянської та етичної зрілості, необхідної для виконання професійних обов'язків фахівця з автомобільного транспорту. Дисципліна забезпечує набуття здобувачами освіти визначених ОПП «Обслуговування та ремонт автомобілів і двигунів» загальних компетентностей (ЗК) та досягнення відповідних програмних результатів навчання (РН).

4.1. Загальні компетентності (ЗК), що формуються дисципліною

- **ЗК2.** Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної галузі, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.
- **ЗК5.** Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
- **ЗК8.** Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

4.2. Специфічні (додаткові) компетентності з дисципліни

- **Етична відповідальність фахівця з автомобільного транспорту:** здатність оцінювати наслідки експлуатації, обслуговування та ремонту транспортних засобів з точки зору екологічної безпеки, ресурсозбереження та безпеки дорожнього руху.
- **Життєстійкість та резильєнтність:** здатність використовувати філософські практики (зокрема, логотерапію) для рефлексії власного досвіду, пошуку конструктивних сенсів та саморегуляції ментального здоров'я в інтегрованих робочих колективах.

4.3. Програмні результати навчання (РН)

- **РН1.** Знати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності вільного демократичного суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

4.4. Матриця відповідності програмних результатів навчання (РН) дисципліни загальним компетентностям (ЗК)

Програмні результати навчання (РН) / Загальні компетентності (ЗК)	ЗК2	ЗК5	ЗК8
РН 1. Знати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності вільного демократичного суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.	+	+	+

5. НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН КУРСУ

5.1. Розрахунок навчального часу

Вид навчальної роботи	Кількість годин	% від загального обсягу
УСЬОГО за курсом (3 кредитів ЄКТС)	90	100%
Аудиторні заняття (всього)	56	62,2%
з них: Лекції	28	31,1%
з них: Семінарські заняття	28	31,1%
Самостійна робота слухача (СРС)	34	37,8%

5.2. Розподіл навчальних годин за модулями (викладання по 2 години - парно)

№	Назва модуля, лекцій та семінарських занять	Всього (год)	Лекції (год)	Семінари (год)	СРС (год)
I	Змістовий модуль I. Історико-філософський вступ	25	8	8	9
1.1	Тема 1. Філософія як тип світогляду. Специфіка та функції філософського знання.	5	2	2	1
1.2	Тема 2. Антична філософія: від міфу до логосу. Натурфілософія та атомізм.	6	2	2	2
1.3	Тема 3. Філософія Середньовіччя та Відродження. Формування передумов механістичної картини світу.	6	2	2	2
1.4	Тема 4. Німецька класична та сучасна світова філософія (екзистенціалізм). Українська філософська думка (Г. Сковорода).	6	2	2	2
	Підсумковий контроль до Модуля 1 (самостійна підготовка та виконання)	2	-	-	2
II	Змістовий модуль II. Буття, свідомість, пізнання	21	6	6	9
2.1	Тема 5. Онтологія як вчення про буття. Матерія, простір і час крізь призму класичної механіки.	6	2	2	2
2.2	Тема 6. Свідомість як філософська проблема.	6	2	2	2
2.3	Тема 7. Гносеологія. Діалектика пізнання та логіка наукового дослідження.	7	2	2	3
	Підсумковий контроль до Модуля 2 (самостійна підготовка та виконання)	2	-	-	2
III	Змістовий модуль III. Філософія людини та суспільства	23	8	8	7
3.1	Тема 8. Філософська антропологія. Унікальність природи людини. Сенс життя.	6	4	2	2
3.2	Тема 9. Соціальна філософія. Суспільство як самоорганізована система.	6	2	2	2
3.3	Тема 10. Філософія культури і цивілізації. Духовне життя суспільства.	6	2	2	1
3.4	Тема 11. Філософія війни та миру. Адаптація ветеранів і культура етичного діалогу в колективах станцій технічного обслуговування (СТО) та автопідприємств.	3	-	2	-

	Підсумковий контроль до Модуля 3 (самостійна підготовка та виконання)	2	-	-	2
IV	Змістовий модуль IV. Філософія науки і техніки (Профільний)	21	6	6	9
4.1	Тема 11. Феномен техніки: філософський вимір.	7	2	2	3
4.2	Тема 12. Взаємозв'язок науки, техніки та технології. Феномен технонауки.	6	2	2	2
4.3	Тема 13. Етика технічної діяльності. Глобальні проблеми людства.	6	2	2	2
	Підсумковий контроль до Модуля 4 (самостійна підготовка та виконання)	2	-	-	2
	РАЗОМ ЗА КУРСОМ:	90	28	28	34

5.3. Самостійна робота (СРС)

Самостійна робота здобувачів освіти (загальним обсягом 34 годин) забезпечує поглиблене вивчення матеріалу, розвиток аналітичних навичок та здатності застосовувати філософські і науково-технічні концепції під час розв'язання задач у сфері технічної експлуатації, обслуговування та ремонту автомобілів.

Навчальні завдання організовані виключно за спеціальностями, без поділу на факультети.

Напрями самостійної роботи	Кількість годин	Форма контролю
1. Робота з першоджерелами та конспектування базової літератури - Опрацювання та конспектування класичних концепцій техніки: принцип «органопроекції» Е. Каппа (розгляд інструментів автомеханіка як продовження органів людини), інструментальна теорія П. Енгельмейєра, екзистенціальне тлумачення М. Гайдеггера. - Вивчення текстів філософів-стоїків (Марк Аврелій, Сенека, Епіктет) для розуміння життєстійкості, самовладання (автаркії) та емоційної саморегуляції у кризових ситуаціях. - Опрацювання ідей В. Вернадського про ноосферу та еволюцію біосфери під впливом людського розуму (в контексті екологізації автотранспорту).	8	Перевірка конспектів, усне опитування на семінарських заняттях.
2. Аналітична робота / Фактчекінг Застосування гносеологічних методів (аналіз, синтез, дедукція, індукція) для оцінки достовірності технічної інформації (наприклад, специфікацій нових автомобільних двигунів чи електронних систем керування).	8	Захист аналітичних завдань та результатів фактчекінгу на семінарах.

• Розпізнавання логічних помилок та когнітивних упереджень у технічному маркетингу автомобільної галузі. • Філософський аналіз наукових фактів та гіпотез, пов'язаних із впровадженням інноваційних технологій комп'ютерної діагностики транспортних засобів.		
3. Підготовка есе / творчих проєктів з філософії науки і техніки Підготовка аналітичного есе на одну з тем для спеціальності «Автомобільний транспорт»: • «Етичні проблеми автоматизації автосервісу: вплив комп'ютерних технологій на специфіку праці автомеханіка». • «Синтетичний характер технікознавства: взаємозв'язок природничих, суспільних і технічних наук в автомобільній інженерії». • «Екологічний імператив та концепція сталого розвитку: етика ресурсозбереження під час ремонту та утилізації автомобілів». • «Моральна відповідальність фахівця за надійність технічного обслуговування як гарантія безпеки дорожнього руху».	10	Перевірка есе на антиплагіат, оцінювання логіки викладу та обґрунтованості філософської аргументації.
4. Підготовка до модульних контролів • Самостійна підготовка до підсумкового тестування після кожного з 4-х змістових модулів (по 2 години на модуль). • Опанування базового категоріального апарату онтології, гносеології та соціальної філософії. • Повторення основних етапів історико-філософського процесу та ключових ідей видатних мислителів. • Осмислення глобальних проблем людства та ролі автотранспортної галузі у їх вирішенні.	8	Підсумковий контроль (тестування в LMS або виконання модульної контрольної роботи).
РАЗОМ	34	

6. ПРОГРАМА КУРСУ

Змістовий модуль I. Історико-філософський вступ

Тема 1. Філософія як тип світогляду. Специфіка та функції філософського знання. Сутність світогляду, його структура (світовідчуття, світосприймання, світорозуміння) та історичні типи: міфологічний, релігійний, філософський. Предмет філософії та коло її

основних проблем. Специфіка філософського раціонального мислення. Основні функції філософії: світоглядна, методологічна, гносеологічна, критична, аксіологічна, прогностична. Значення філософських знань у кризові періоди та їхня роль у формуванні професійної ідентичності фахівця з прикладної механіки та зварювального виробництва.

Тема 2. Антична філософія: від міфу до логосу. Натурфілософія та атомізм. Еволюція давньогрецької думки. Натурфілософські школи: пошук першооснови світу (архе). Атомізм Демокріта як раннє онтологічне підґрунтя матеріалознавства. Класичний період: етичний раціоналізм Сократа, об'єктивний ідеалізм Платона, систематизація наукового знання та формальна логіка Арістотеля. Елліністичний період: стоїцизм (Сенека, Епіктет, Марк Аврелій) як практичний інструмент управління емоціями, розвитку життєстійкості та резильєнтності в екстремальних умовах.

Тема 3. Філософія Середньовіччя та Відродження. Формування передумов механістичної картини світу. Теоцентризм, креаціонізм і провіденціалізм Середньовіччя. Патристика та схоластика. Проблема універсалій (номіналізм і реалізм) та «Бритва Оккама» як прототип логіки інженерної діагностики. Антропоцентризм, гуманізм і титанізм епохи Відродження. Леонардо да Вінчі як ідеал інженера-технократа. Філософія Нового часу: емпіризм (Ф. Бекон) та раціоналізм (Р. Декарт). Формування механістичної картини світу та зародження класичної фізики (базис сучасного машинобудування).

Тема 4. Німецька класична та сучасна світова філософія (екзистенціалізм). Українська філософська думка (Г. Сковорода). Критична філософія І. Канта (гносеологія та категоричний імператив як еталон професійної етики). Діалектичний метод Г. Гегеля. Ірраціоналізм та екзистенціалізм (М. Гайдеггер, Ж.-П. Сартр, А. Камю): проблема вибору, абсолютної свободи, відповідальності та подолання професійного відчуження. Українська філософська традиція: кордоцентризм («філософія серця») та концепція «сродної праці» Г. Сковороди як основа свідомого вибору професійного шляху та профілактики вигорання.

Змістовий модуль II. Буття, свідомість, пізнання

Тема 5. Онтологія як вчення про буття. Матерія, простір і час крізь призму класичної механіки. Філософський зміст категорії буття. Основні форми буття. Розвиток науково-філософського поняття матерії. Атрибути матерії: об'єктивність, рух, простір і час. Субстанціальна та реляційна концепції простору і часу (від І. Ньютона до А. Ейнштейна). Синергетика як сучасна постнекласична теорія самоорганізації відкритих складних систем (фізико-хімічні процеси у зварюванні та металообробці як нелінійні динамічні системи).

Тема 6. Свідомість як філософська проблема. Генеза свідомості, її біологічні та соціокультурні передумови (праця, мова). Структура свідомості: пізнавальний, емоційно-вольовий блоки та самосвідомість. Проблема несвідомого у психоаналізі (З. Фройд, К. Юнг) та її значення для розуміння людського фактора на виробництві. Філософські аспекти інтелектуалізації фізичної праці: автоматизація, роботизація зварювального виробництва (Індустрія 4.0) та межі можливостей штучного інтелекту.

Тема 7. Гносеологія. Діалектика пізнання та логіка наукового дослідження. Сутність пізнавального процесу. Суб'єкт і об'єкт пізнання. Чуттєвий та раціональний рівні. Проблема істини: об'єктивність, абсолютність і відносність. Практика як вищий критерій істини в інженерії (від моделювання в САПР до натурних випробувань матеріалів на розрив). Форми та методи наукового пізнання (спостереження, експеримент, формалізація, ідеалізація, дедукція, індукція). Механізми фактчекінгу та протидія когнітивним упередженням в умовах інформаційного перенасичення.

Змістовий модуль III. Філософія людини та суспільства

Тема 8. Філософська антропологія. Унікальність природи людини. Сенс життя. Людина як головна проблема філософії. Біосоціальна природа людини. Індивід, індивідуальність, особистість. Унікальність *Homo faber* (людини-творця) у світі технологій. Проблема сенсу життя та смерті в історії філософії. Логотерапія В. Франкла (лікування сенсом): подолання екзистенційного вакууму та застосування ціннісно-орієнтованого підходу для психологічної реінтеграції слухачів з бойовим та травматичним досвідом.

Тема 9. Соціальна філософія. Суспільство як самоорганізована система. Специфіка суспільства як об'єкта пізнання. Фундаментальні підсистеми суспільства (економічна,

соціальна, політична, духовна). Рушійні сили соціального розвитку. Концепції історичного процесу. Громадянське суспільство та правова держава. Роль індустріальної інфраструктури (машинобудування, транспортні магістралі, енергетика) у забезпеченні життєдіяльності та національної безпеки суспільства.

Тема 10. Філософія культури і цивілізації. Духовне життя суспільства. Поняття культури. Матеріальна та духовна культура, їх діалектичний взаємозв'язок. Технічна культура інженера. Суспільна свідомість та її форми. Цивілізація як стадія суспільного розвитку. Дихотомія культури і цивілізації (О. Шпенглер). Аксіологія (вчення про цінності). Перехід від індустріального до постіндустріального (інформаційного) суспільства: зміна ціннісних парадигм у виробництві.

Тема 11. Філософія війни та миру. Адаптація ветеранів і культура етичного діалогу в колективах. Онтологічний та історичний виміри війни. Етика збройних конфліктів та концепція "справедливої війни". Моральні імперативи в умовах екзистенційної загрози. Трансформація виробничих колективів (машинобудівних підприємств, СТО) у післявоєнний період. *Trauma-informed* підхід: культура безбар'єрного діалогу, подолання стигматизації та професійна адаптація ветеранів через включення у суспільно значущу творчу працю.

Змістовий модуль IV. Філософія науки і техніки (Профільний)

Тема 12. Феномен техніки: філософський вимір. Етимологія та еволюція поняття «техніка». Структура технічної сфери (артефактний, технологічний та гносеологічний виміри). Історичні етапи розвитку техніки: від ремісничих знарядь до автоматизованих кіберфізичних систем. Головні філософські концепції техніки: принцип «органопроекції» (Е. Капп), інструментальна теорія (П. Енгельмейєр), техніка як «Постав» (М. Гайдеггер).

Тема 13. Взаємозв'язок науки, техніки та технології. Феномен технонауки. Наука як система об'єктивних знань і соціальний інститут. Дихотомія понять «техніка» (апаратне забезпечення) та «технологія» (алгоритм дій). Науково-технічна революція (НТР): сутність, напрями та соціальні наслідки (трансформація ринку праці, загроза відчуження). Феномен технонауки. Епістемологічна специфіка технічного знання: синтетичний характер технікознавства в прикладній механіці.

Тема 14. Етика технічної діяльності. Глобальні проблеми людства. Професійна етика інженера: конфлікт між економічною ефективністю та безпекою експлуатації. Межі моральної і соціальної відповідальності фахівця. Глобальні проблеми людства як наслідок технологічної експансії. Екологічна криза. Концепція ноосфери (В. Вернадський). Екологічний імператив та стратегія сталого розвитку: ресурсозбереження, мінімізація викидів та управління відходами у зварювальному виробництві.

7. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ

1. Єрмоленко В. Плинні ідеології: ідеї та політика в Європі XIX-XX століть. — К.: Дух і Літера, 2017.
2. Філософія: Навчально-методичний комплекс дисципліни / За ред. Л.В. Губерського. — К.: Вадекс, 2024. — 84 с.
3. Ратніков В.С., Колос О.В. Основи філософії техніки: навчальний посібник для бакалаврів технічних спеціальностей. — Вінниця: ВНАУ, 2014. — 104 с.
4. Кремень В.Г., Ільїн В.В. Філософія: мислителі, ідеї, концепції: Підручник. — К.: Книга, 2005. — 528 с.
5. Семенюк Е.П., Мельник В.П. Філософія сучасної науки і техніки: підручник. 3-тє вид., випр. та допов. — Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2017. — 364 с.
6. Тарасенко І.В. Основи філософських знань: навчально-методичний посібник. — Харків: НТУ «ХПІ», 2025. — 112 с.
7. Петрушенко В.Л. Філософія: Навчальний посібник. — Львів: Магнолія плюс, 2006. — 506 с.
8. Данильян О.Г., Дзьобань О.П. Філософія: підручник. 2-ге вид., переробл. і допов. — Харків: Право, 2018. — 432 с.
9. Філософія: Підручник / Колектив авторів під керівництвом Л.В. Губерського. 2-ге вид. — Харків: Фоліо, 2017. — 621 с.

8. ВІДОМОСТІ ПРО ВИКЛАДАЦЬКИЙ СКЛАД

Викладання дисципліни здійснюється викладачами (методистами), які відповідають таким кваліфікаційним вимогам:

- Освіта: Повна вища освіта (магістр / спеціаліст) за спеціальністю «Філософія», «Історія», «Політологія», «Право», «Правознавство» або спорідненими гуманітарними напрямками.
- Кваліфікація: Вища або перша кваліфікаційна категорія.
- Спеціальна підготовка: Обов'язкове проходження курсів підвищення кваліфікації з андрагогіки (навчання дорослих) та володіння основами Trauma-informed pedagogy (педагогіки, обізнаної з травмою) для коректної та безпечної роботи з ветеранами та особами, що постраждали від війни.
- Цифрові навички: Володіння інструментами дистанційного навчання (Moodle, Google Workspace, Zoom/Teams) для забезпечення асинхронного доступу слухачів до матеріалів.

9. ФОРМИ ДОКУМЕНТІВ

Організація, контроль та облік освітнього процесу за даним курсом супроводжується наступними документами:

1. Силабус навчальної дисципліни (надається слухачам на першому занятті; містить політику курсу, дедлайни та критерії оцінювання).
2. Журнал обліку навчальних занять (в електронній формі).
3. Індивідуальний навчальний план слухачів (для осіб, які навчаються за гнучким або індивідуальним графіком, зокрема тих, хто проходить лікування/реабілітацію).
4. Відомість обліку поточної та підсумкової успішності (Екзаменаційна відомість).
5. Екзаменаційні білети (затверджені методичною комісією, містять теоретичні питання та практичні філософські кейси).
6. Рубрикатор (матриця) оцінювання (чіткі критерії нарахування балів за поточну роботу, СРС та екзамен у 100-бальній шкалі з переведенням у шкалу ЄКТС).

10. СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ ТА КРИТЕРІЇ НАРАХУВАННЯ БАЛІВ

Оцінювання навчальних досягнень здобувачів фахової передвищої освіти здійснюється за наскрізною накопичувальною 100-бальною системою протягом усього курсу (одного семестру). Форма підсумкового контролю з дисципліни — **диференційований залік**.

Підсумкова оцінка формується як сума всіх балів, набраних здобувачем за поточну роботу на семінарських заняттях, виконання завдань самостійної роботи (СРС) та результати підсумкових модульних контролів. Окремий екзаменаційний захід не передбачено. Система розроблена з урахуванням специфіки навчання дорослих та обов'язкового застосування trauma-informed підходу при роботі з ветеранами та особами, які постраждали від війни.

10.1. Розподіл балів за видами навчальної діяльності

Форма контролю	Період / Види навчальної роботи	Макс. бал
Проміжний підсумок 1	СЕМЕСТР 1 (Модулі 1, 2)	50
	Робота на семінарських заняттях (Оцінюються 7 ключових занять по макс. 2 бали).	14
	Виконання Самостійної роботи (СРС) (Виконання 1 аналітичного завдання або фактчекінгу).	16
	Підсумковий контроль (Тестування після завершення 1-го та 2-го модулів, 2 контролі по 10 балів).	20
	<i>Умова успішного проходження 1-ї половини курсу: набрати не менше 60% (від 30 до 50 балів). Ці бали фіксуються і сумуються далі.</i>	

Проміжний підсумок 2	СЕМЕСТР 1 (Модулі 3, 4)	50
	Робота на семінарських заняттях (Оцінюються 7 ключових занять по макс. 2 бали).	14
	Виконання Самостійної роботи (СРС) (Написання 1 фахового есе або розв'язання комплексного кейсу).	16
	Підсумковий контроль (Тестування після завершення 3-го та 4-го модулів, 2 контролі по 10 балів).	20
	<i>Умова успішного проходження 2-ї половини курсу: набрати не менше 60% (від 30 до 50 балів).</i>	
Підсумок (Залік)	ДИФЕРЕНЦІЙОВАНИЙ ЗАЛІК	-
	<i>Оцінка виставляється автоматично за сумою накопичених балів за 4 модулі. Окремий екзаменаційний захід не проводиться.</i>	
	РАЗОМ ЗА КУРС (Підсумкова оцінка, що вноситься в Додаток до диплома)	100

10.2 РУБРИКАТОР ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СЛУХАЧІВ

Таблиця відповідності результатів навчання

Сума балів за 100-бальною шкалою	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною (4-бальною) шкалою	Характеристика досягнень
90-100	A	Відмінно	Видатне виконання, лише з незначною кількістю помилок
82-89	B	Добре	Вище середнього рівня, але з певними помилками
75-81	C	Добре	В цілому правильна робота з певною кількістю суттєвих помилок
67-74	D	Задовільно	Непогано, але зі значними недоліками
60-66	E	Задовільно	Виконання відповідає мінімальним критеріям
35-59	FX	Незадовільно	Потрібне повторне складання (академічна заборгованість)
1-34	F	Незадовільно	Потрібне повторне вивчення дисципліни (курс)

Національна шкала оцінювання

Оцінка за національною (4-бальною) шкалою	Характеристика досягнень
Відмінно	Здобувач освіти вільно володіє матеріалом, застосовує знання у нестандартних ситуаціях, демонструє бездоганні практичні навички,

	дотримується норм академічної доброчесності.
Добре	Здобувач освіти знає навчальний матеріал, успішно виконує практичні завдання, проте припускається незначних неточностей або потребує навідних запитань для глибокого аналізу.
Задовільно	Здобувач освіти володіє матеріалом на рівні відтворення, виконує завдання за зразком, має труднощі при самостійному аналізі процесів.
Незадовільно	Здобувач освіти не опанував мінімальний рівень програмного матеріалу, не здатний виконати базові практичні завдання або допустив грубі порушення академічної доброчесності (плагіат).

11. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Вибір методів навчання для дисципліни «Основи філософських знань» у ЗПО «ДПТК» базується на поєднанні сучасних педагогічних технологій, принципів інклюзивної освіти й андрагогіки (навчання дорослих). Наявність в інтегрованих навчальних групах здобувачів освіти різного віку вимагає гнучкості та обов'язкового застосування trauma-informed підходу для забезпечення психологічної безпеки всіх учасників освітнього процесу. Усі методи та практичні завдання адаптовані виключно під специфіку професійної підготовки фахівців зі спеціальності «Автомобільний транспорт».

11.1. Інтерактивні та цифрові методи (орієнтація на сучасні технології)

- **Проблемна лекція з елементами мікронавчання:** Виклад теоретичного матеріалу розбивається на короткі блоки, між якими ставляться гострі філософські або етичні запитання для активізації уваги.
- **Сократівський діалог та дебати:** Залучення слухачів до аргументованих суперечок щодо етичних викликів автоматизації діагностики та ремонту транспортних засобів.
- **Візуалізація та сторітелінг:** Використання прикладів з історії розвитку автомобільної техніки та механіки для ілюстрації еволюції наукового пізнання і технічного прогресу.

11.2. Практично-орієнтовані методи (професійна спрямованість)

- **Метод аналізу дилем (Case-study):** Розв'язання реальних професійних кейсів автомобільної галузі. Наприклад, аналіз меж відповідальності фахівця під час технічного обслуговування гальмівних систем, або проблематика екологічно безпечної утилізації відпрацьованих експлуатаційних матеріалів (мастил, акумуляторів).
- **Фактчекінг та інформаційна гігієна:** Практична робота з виявлення логічних маніпуляцій та когнітивних упереджень у технічній документації на автомобілі, інструкціях з ремонту та в медіапросторі.
- **Метод проєктів (CPS):** Підготовка самостійних творчих і аналітичних завдань на дотичні до автомобільного фаху теми.

11.3. Інклюзивний та Trauma-Informed підхід (безпечне середовище)

- **Керовані дискусії з правилом «Стоп-слова»:** Викладач жорстко модерує обговорення чутливих екзистенційних тем (життя, смерть, війна). Будь-який здобувач освіти має право відмовитися від участі в дискусії без пояснення причин та без втрати балів.
- **Гнучкість звітності:** Можливість замінити усну відповідь на індивідуальне письмове завдання за вибором слухача.
- **Валідація різного досвіду:** Життєвий та бойовий досвід здобувачів-ветеранів розглядається як цінний практичний приклад (зокрема, під час вивчення практик стоїцизму для збереження стресостійкості у критичних ситуаціях на дорозі чи виробництві).

11.4. Методи самостійної та електронної роботи

- **Електронне навчання (e-learning):** Використання систем управління навчанням (LMS) для забезпечення доступу до матеріалів курсу.

- **Асинхронне читання:** Аналітичне опрацювання коротких фрагментів філософських першоджерел для розвитку навичок роботи зі складними концептуальними текстами.

11.5. Методи дистанційного та асинхронного навчання

- **Гнучке управління дедлайнами:** Завдання мають визначені терміни здачі, проте викладач індивідуально пролонгує дедлайни для слухачів, які перебувають у кризових ситуаціях (лікування, реабілітація тощо).
- **Trauma-Informed онлайн-комунікація:** Політика «безпечного екрана» (камера вмикається за бажанням), альтернативна звітність (текстові чати), безпечне асинхронне консультування з викладачем.

12. ПОЛІТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Політика вивчення дисципліни ґрунтується на принципах взаємоповаги, інклюзивності, академічної доброчесності та психологічної безпеки.

- **Trauma-Informed підхід та психологічна безпека:** Застосовується правило «Стоп-слова», дотримується цифрова безпека (камера під час онлайн-занять вмикається виключно за бажанням), забезпечується адаптивність до психоемоційних станів (здобувач освіти має можливість вільно покинути аудиторію для стабілізації без додаткових пояснень).
- **Етика спілкування у змішаних групах:** Взаємоповага, валідація різного життєвого, професійного та бойового досвіду, нульова толерантність до будь-яких проявів дискримінації.
- **Академічна доброчесність:** Самостійність виконання завдань (зокрема аналітичних есе та кейсів), суворі заборони академічного плагіату. Використання штучного інтелекту дозволяється лише як інструменту для пошуку технічної інформації та фактчекінгу, але не для генерації фінальної відповіді.
- **Політика відвідування та асинхронного навчання:** Пропуски занять через поважні причини (стан здоров'я, проходження лікування чи реабілітації тощо) не караються штрафними балами. Натомість від здобувача вимагається асинхронне відпрацювання матеріалу з використанням платформ дистанційного навчання.
- **Політика щодо дедлайнів:** Застосовуються гнучкі дедлайни за умови попереднього інформування викладача про обставини, що унеможливають своєчасну здачу роботи.

13. ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Оскільки підсумковою формою контролю є диференційований залік, який виставляється за накопичувальною системою, наведений нижче перелік питань та практичних кейсів використовується для проведення підсумкових модульних контролів (тестувань) та оцінювання самостійної роботи здобувачів освіти протягом семестру.

Перелік складається з трьох блоків: теоретичного, профільного (філософія техніки) та практичного (професійні кейси для галузі автомобільного транспорту).

БЛОК 1. Теоретичні питання (Історія філософії, Онтологія, Гносеологія, Соціальна філософія)

1. Філософія як теоретична форма світогляду, її предмет та основні функції (світоглядна, методологічна, гносеологічна, критична, аксіологічна, прогностична).
2. Історичні типи світогляду: міфологія, релігія, філософія. Специфіка філософського раціонального мислення.
3. Антична філософія: від натурфілософії до класики. Атомізм Демокріта як онтологічне підґрунтя механістичної картини світу.
4. Класична антична філософія: етичний раціоналізм Сократа, об'єктивний ідеалізм Платона та систематизація наукового знання Арістотелем.
5. Філософія стоїцизму (Сенека, Епіктет, Марк Аврелій) як засіб збереження духовної автономії, самовладання (автаркії) та психологічної стійкості в екстремальних умовах.
6. Філософія Середньовіччя: теоцентризм, креаціонізм та проблема співвідношення віри і розуму.
7. Філософія епохи Відродження: гуманізм, антропоцентризм та натурфілософські ідеї.
8. Філософія Нового часу: емпіризм (Ф. Бекон) та раціоналізм (Р. Декарт) як методологічне підґрунтя сучасної експериментальної науки та інженерії.

9. Німецька класична філософія: теорія пізнання та етика І. Канта (категоричний імператив), діалектичний метод Г. Гегеля.
10. Некласична філософія: ірраціоналізм (А. Шопенгауер, Ф. Ніцше) та екзистенціалізм (проблема існування, свободи, вибору, відчуження та відповідальності).
11. Українська філософська думка: кордоцентризм, вчення Г. Сковороди про дві натури, три світи та концепція «сродної праці».
12. Онтологія як вчення про буття. Матерія як філософська категорія, способи та форми її існування. Рух, простір і час крізь призму класичної науки.
13. Свідомість як філософська проблема: генеза, структура та функції свідомості.
14. Гносеологія (теорія пізнання): чуттєвий та раціональний рівні пізнання, діалектика пізнавального процесу.
15. Проблема істини у філософії: об'єктивність, абсолютність, відносність і конкретність істини.
16. Філософське розуміння суспільства та соціальних систем. Формаційний та цивілізаційний підходи до історичного розвитку. Концепція постіндустріального (інформаційного) суспільства.
17. Філософія війни та миру: етика збройних конфліктів, моральні імперативи в умовах війни, подолання стигматизації.

БЛОК 2. Практично-професійні питання (Філософія техніки, методологія науки та етика фахівця з автомобільного транспорту)

18. Специфіка наукового пізнання: емпіричний рівень пізнання в технічних науках (спостереження, вимірювання, технічна діагностика).
19. Теоретичний рівень наукового пізнання в інженерії: абстрагування, ідеалізація, формалізація, моделювання.
20. Джерела та еволюція поняття «техніка». Структура технічної сфери (техніка як засіб праці, технологія, система знань, артефакт).
21. Історичні етапи розвитку техніки: від ремісничої до сучасної інформаційної епохи.
22. Філософські концепції техніки: інструментальна теорія П. Енгельмейєра, принцип «органопроєкції» Е. Каппа, техніка як «постав» (М. Гайдеггер).
23. Взаємозв'язок науки, техніки і технології. Науково-технічна революція (НТР): сутність, основні напрями (автоматизація, інтелектуалізація праці) та соціальні наслідки.
24. Специфіка технічного і технологічного знання. Синтетичний характер технікознавства як сплаву природничо-наукового та математичного знання.
25. Технократична концепція управління суспільством та проблема сцієнтизму й антисцієнтизму.
26. Етика технічної діяльності: моральна та соціальна відповідальність фахівця за експлуатацію, обслуговування, ремонт та утилізацію автомобільних транспортних засобів.
27. Глобальні проблеми людства (екологічна криза, виснаження ресурсів) як наслідок неконтрольованої технологічної експансії.
28. Екологізація світогляду і соціальної практики: екологічний імператив, концепція сталого розвитку суспільства та ідея ноосфери (В. Вернадський).

БЛОК 3. Розв'язання етичної або виробничої дилеми (Професійні кейси для спеціальності І8 «Автомобільний транспорт»)

29. Кейс «Надійність ремонту vs Економія коштів»: Під час технічного обслуговування автомобіля виявляється критичне зношення деталей гальмівної системи. Клієнт наполягає на встановленні найдешевших, несертифікованих аналогів, щоб заощадити гроші, або просить «тимчасово підлатати» вузол. Застосовуючи принципи етики технічної діяльності та соціальної відповідальності, обґрунтуйте свою професійну позицію, спираючись на категоричний імператив І. Канта (безумовний обов'язок збереження життя та безпеки дорожнього руху).
30. Кейс «Заплановане старіння в автомобілебудуванні»: Вивчаючи конструкцію сучасного автомобільного двигуна, ви помічаєте використання пластикових елементів у високонавантажених вузлах, які гарантовано вийдуть з ладу після закінчення гарантійного терміну. Як ця практика співвідноситься з екологічною етикою, філософією сталого розвитку

та марнотратством ресурсів (за Ж. Бодріаром та Е. Фроммом)? Запропонуйте морально-етичну оцінку цієї проблеми.

31. Кейс «Модернізація автосервісу та соціальна відповідальність»: На СТО впроваджується новітня система автоматизованої комп'ютерної діагностики, яка здатна замінити роботу кількох фахівців з традиційними навичками. З позицій соціальної філософії та аналізу наслідків НТР, проаналізуйте цю ситуацію. Запропонуйте механізм інтелектуалізації праці та перекваліфікації, що відповідає принципам гуманізму.

32. Кейс «Інформаційна гігієна фахівця автомобільного транспорту»: У медіа та соціальних мережах активно рекламується інноваційна «присадка до палива», яка нібито порушує закони термодинаміки, обіцяючи економію пального на 50%. Використовуючи методи раціонального пізнання, дедуктивний сумнів (за Р. Декартом) та критерії істинності наукового знання, опишіть алгоритм фактчекінгу цієї технічної інформації.

33. Кейс «Trauma-informed комунікація в колективі»: На підприємстві виникає гостра суперечка між молодим механіком та його колегою-ветераном щодо вибору методів відновлення двигуна. Ветеран реагує надмірно емоційно через накопичений стрес. Як застосувати інструментарій античного стоїцизму та логотерапії В. Франкла для відновлення психологічної резильєнтності, збереження поваги до гідності співрозмовника та переведення конфлікту в раціонально-технічну площину?

34. Кейс «Охорона праці та людський фактор»: Ви помічаєте, що працівники автотранспортного підприємства систематично ігнорують правила безпеки (наприклад, не використовують витяжки відпрацьованих газів або працюють під ненадійно закріпленим авто) заради прискорення виконання робіт. Спираючись на вчення про свободу і відповідальність особистості (екзистенціалізм Ж.-П. Сартра), побудуйте філософсько-етичну аргументацію для проведення позапланового інструктажу з охорони праці.

14. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ УСПІШНОСТІ НАВЧАННЯ, МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Діагностика успішності навчання здобувачів фахової передвищої освіти здійснюється шляхом поєднання традиційних філософсько-педагогічних методів із розв'язанням практичних спеціалізованих завдань у галузі автомобільного транспорту. Організація контролю спирається на принципи інклюзивності та педагогіки, обізнаної з травмою (trauma-informed підхід), що є критично важливим для інтегрованих груп, де навчаються молодь, ветерани та особи з бойовим досвідом. Діагностика здійснюється на поточному та модульному (підсумковому) рівнях.

14.1. Засоби діагностики успішності навчання

- **Комп'ютерне тестування (LMS Moodle / Google Classroom):** Призначення: перевірка знань базової філософської термінології, історії філософії, законів логіки та етапів розвитку технікознавства. Адаптація: тести мають обмежений час виконання, але для здобувачів освіти, що потребують додаткового часу через особливості лікування чи реабілітації, тривалість сесії тестування збільшується згідно з індивідуальним графіком.
- **Оцінювання професійно-етичних кейсів автотранспортної галузі:** Призначення: діагностика здатності застосовувати морально-етичні та філософські норми під час вирішення типових задач з експлуатації, технічного обслуговування, діагностики та ремонту автомобілів. Оцінюється здатність обґрунтовувати раціональний вибір технологій ремонту з огляду на екологічний імператив, безпеку дорожнього руху та принципи сталого розвитку.
- **Аналітичні есе та технічні звіти (СРС):** Призначення: оцінка логіки викладу, навичок філософської аргументації, епістемологічного аналізу та вміння знаходити, критично аналізувати й використовувати потрібну інформацію з технічної та гуманітарної літератури.
- **Спостереження за активністю на семінарах:** Призначення: оцінка рівня критичного мислення, вміння вести аргументовану дискусію (сократівський діалог), розпізнавати когнітивні упередження та етично взаємодіяти у професійному середовищі автосервісу чи автопідприємства.

14.2. Методичне забезпечення дисципліни

Для якісної світоглядної та гуманітарної підготовки фахівців зі спеціальності J8 «Автомобільний транспорт» розроблено такий комплекс навчально-методичних матеріалів:

- **Навчально-методичні матеріали:** Електронний конспект лекцій з курсу «Основи філософських знань», скомпільований у форматі мікронавчання. Збірка професійних кейсів та дилем «Етика фахівця з автомобільного транспорту». Глосарій базових філософських та загальнотехнічних понять (матерія, простір, час, система, експлуатація, технологія, діагностика тощо).
- **Інструменти Trauma-Informed забезпечення:** Карти вибору завдань, що дозволяють здобувачу обирати між усною доповіддю та письмовим аналізом філософського тексту. Покрокові інструкції з інформаційної гігієни для проведення фактчекінгу.
- **Технічне та програмне забезпечення:** Платформи дистанційного навчання (LMS), корпоративні системи комунікації для безпечного асинхронного консультування. Електронна бібліотека з доступом до філософських першоджерел, праць з філософії науки і техніки та екологічної етики.

14.3. Критерії оцінювання

Усі детальні критерії оцінювання (дескриптори досягнення результатів) та матриця розподілу балів за поточну роботу, СРС і підсумкові модульні контролю наведені у Розділі 10 цієї робочої програми.

Оцінювання здійснюється за накопичувальною 100-бальною шкалою (результатом якої є диференційований залік) і фокусується не на механічному відтворенні філософських догматів, а на здатності здобувачів:

- Розуміти закономірності розвитку суспільства та інтелектуальної культури.
- Формувати обґрунтовані світоглядні судження та нести моральну й соціальну відповідальність за результати своєї професійної діяльності у сфері автомобільного транспорту.
- Переносити філософські (зокрема гносеологічні та етичні) принципи на реалії експлуатації, обслуговування та ремонту транспортних засобів і систем.

15. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ (ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СЛУХАЧІВ)

Індивідуальні завдання для самостійної роботи (СРС) розроблені з глибоким урахуванням профілю спеціальності J8 «Автомобільний транспорт» та сучасних вимог до фахівців механічної інженерії та транспортної сфери. Вони спрямовані на практичне застосування філософського та методологічного інструментарію до реальних умов експлуатації, технічного обслуговування, діагностики і ремонту автомобілів.

Враховуючи особливості контингенту (наявність молоді, ветеранів та учасників бойових дій), самостійна робота базується на принципах андрагогіки та trauma-informed підходу. Здобувачі самостійно обирають конкретні теми та кейси з кожної категорії відповідно до власних професійних інтересів та психологічного комфорту.

Загальний обсяг самостійної роботи становить 36 годин.

НАПРЯМ 1: РОБОТА З ПЕРШОДЖЕРЕЛАМИ ТА КОНСПЕКТУВАННЯ. Цей блок спрямований на глибоке опрацювання класичних та сучасних філософських текстів із подальшою їхньою екстраполяцією на інженерну практику та сферу автосервісу. Форма звітності: складання аналітичного конспекту (таблиці, схеми, тези).

Завдання на вибір (необхідно опрацювати мінімум 2 джерела):

1. **Е. Капп «Основи філософії техніки» та сучасне діагностичне обладнання.** Опрацювати принцип «органопроєкції» (техніка як продовження органів людини). Практична проєкція: Проаналізувати, як цей принцип реалізується в конструкціях ручного інструменту, стендів та сканерів для комп'ютерної діагностики сучасних автомобілів.
2. **М. Гайдеггер «Питання про техніку».** Опрацювати концепцію техніки як «Поставу» (Gestell), що перетворює природу і людину на простий ресурс. Практична проєкція: Написати рефлексивний висновок про небезпеку такого ставлення в умовах інтенсивного автовиробництва чи масового технічного обслуговування на СТО.

3. **Г. Сковорода «Розмова п'яти подорожніх про справжнє щастя...» та етика фахівця.** Опрацювати ідую «сродної праці». Практична проєкція: Описати, як усвідомлений вибір професії автомеханіка чи інженера транспорту допомагає уникнути відчуження праці та сприяє психологічній реабілітації здобувачів освіти з бойовим досвідом.
4. **Античний стоїцизм (Марк Аврелій «Наодинці з собою», Сенека «Моральні листи...»).** Опрацювати концепцію «автаркії» (самовладання) та поділу речей на ті, що підвладні і не підвладні нашій волі. Практична проєкція: Скласти алгоритм емоційної саморегуляції фахівця під час форс-мажорних ситуацій на дорозі або критичних затримок у роботі автотранспортного підприємства.

НАПРЯМ 2: АНАЛІТИЧНА РОБОТА ТА ФАКТЧЕКІНГ В АВТОМОБІЛЬНІЙ ГАЛУЗІ.

Завдання спрямоване на розвиток гносеологічних навичок, критичного мислення та вміння відрізняти наукове знання від псевдонаукового чи маніпулятивного в епоху інформаційного перенасичення. Форма звітності: презентація або письмовий звіт-фактчекінг на семінарському занятті.

Завдання на вибір (необхідно виконати 1 завдання):

1. **Епістемологічний аналіз технічного маркетингу в автосервісі.** Знайти у відкритих джерелах рекламні матеріали інноваційного обладнання для СТО (наприклад, стендів розвалу-сходження, автомобільних мастил чи систем паливної корекції). Завдання: Використовуючи наукову методологію (принципи верифікації та фальсифікації К. Поппера), відділити об'єктивні технічні характеристики від маркетингових маніпуляцій.
2. **Протидія виробничо-технологічному ІЧСО.** Проаналізувати статті або сюжети в медіа, де поширюються маніпулятивні або панічні настрої щодо «неминучого тотального колапсу паливної системи через перехід на альтернативні енергоносії» чи «повну заборону двигунів внутрішнього згоряння». Завдання: Здійснити логічний розбір (виявлення софізмів, підміни понять), спираючись на закони фізики, екології та концепцію постіндустріального суспільства.
3. **Аналіз паранаукових концепцій в експлуатації транспорту.** Знайти приклади псевдонаукових обіцянок (наприклад, пристрої для «магнітного зниження витрати палива», які суперечать законам термодинаміки). Завдання: Довести їхню хибність, спираючись на критерії науковості знання (системність, доказовість, експериментальна підтверджуваність).

НАПРЯМ 3: ПІДГОТОВКА ЕСЕ / ТВОРЧИХ ПРОЄКТІВ. Цей блок передбачає синтез отриманих філософських знань та фахових компетенцій (спеціальність І8 «Автомобільний транспорт»). Форма звітності: аргументоване есе (3-5 сторінок) з дотриманням академічної доброчесності.

Теми есе на вибір:

1. «Етичні межі комп'ютеризації автосервісу: чи перетворюється автомеханік на придатак діагностичного сканера?» (Аналіз проблеми відчуження праці за К. Марксом та М. Гайдеггером у сучасних умовах СТО).
2. «Екологічний імператив в автомобільній інженерії: проблема утилізації відпрацьованих акумуляторів, мастил та токсичних матеріалів». (Аналіз концепції сталого розвитку В. Вернадського та етики довкілля).
3. «Культура безпеки дорожнього руху як вияв поваги до людського життя». (Філософське обґрунтування того, чому недбалість під час ремонту ходової частини чи гальм є не лише технічною, а й глибокою етичною проблемою).
4. «Професійна адаптація ветеранів у колективах автотранспортних підприємств та на СТО: від екзистенціальної кризи до спільної дії» (Використання ідей філософії діалогу та логотерапії В. Франкла для розбудови інклюзивного середовища).

НАПРЯМ 4: РОЗВ'ЯЗАННЯ ВИРОБНИЧО-ЕТИЧНИХ КЕЙСІВ. Практична підготовка до модульних контролів та розв'язання практичних дилем. Здобувач отримує змодельовану ситуацію з практики автомобільного транспорту, яка містить морально-етичний або методологічний конфлікт, та має обґрунтувати своє рішення, використовуючи філософський апарат. Форма звітності: письмовий розв'язок кейсу з посиланням на філософські теорії.

Кейси на вибір (необхідно вирішити 2 кейси):

- **Кейс №1: «Прихована загроза та економічна вигода».** Під час технічного обслуговування комерційного автобуса або вантажівки ви виявляєте дефект рульового управління, заміна якого вимагає значних фінансових витрат. Керівництво автопарку вимагає обмежитися регулюванням, оскільки «машина має терміново вийти в рейс, а запас міцності ще є». Завдання: Вирішити дилему, спираючись на етику обов'язку І. Канта (категоричний імператив). Що обере фахівець: економічну доцільність чи безумовний обов'язок щодо збереження людського життя?
- **Кейс №2: «Конфлікт раціонального та ірраціонального на виробництві».** Досвідчений майстер цеху категорично відмовляється користуватися новими комп'ютеризованими стендами діагностики двигуна, посилаючись виключно на власний «слух та 30-річний досвід», що починає призводити до помилок у ремонті. Завдання: Використовуючи знання ґносеології (співвідношення емпіричного та теоретичного рівнів пізнання), побудуйте сократівський діалог з майстром, щоб переконати його в необхідності об'єктивного інструментального контролю, не принижуючи його гідності та досвіду.
- **Кейс №3: «Trauma-informed комунікація в автотературі».** До вашого ремонтного відділу після проходження реабілітації повертається колега-ветеран. Під час напруженої роботи у тісному боксі виникає гостра суперечка через розподіл інструментарію, і ветеран реагує надмірно різко. Завдання: Як застосувати принципи комунікативної філософії та стоїцизму для деескалації конфлікту та переведення його в раціонально-ділову площину?